

Veiligheidsberaad

Postadres

Postbus 1123
2302 BC Leiden

Datum:	18 november 2024	Telefoon:	06 18 22 35 37
Ons kenmerk:		E-mail:	willem.pos@vrhm.nl
Uw kenmerk:		Onderwerp:	Reactie eerste tranche herziening Wet veiligheidsregio's
Uw brief van:	26 juli 2024		
Contactpersoon:	Willem Pos		Graag bij correspondentie kenmerk en onderwerp vermelden.

Geachte Secretaris van het Veiligheidsberaad,

Het bestuur van de Veiligheidsregio Hollands Midden werd door u in de gelegenheid gesteld in de preconsultatie te reageren op de eerste tranche voorstellen om de Wet veiligheidsregio's te herzien. Met dankbare gebruikmaking van de rompreactie, zien wij deze brief dan ook als onderstreping en aanvulling van in de rompreactie genoemde punten. Naast onderstaande inhoudelijke punten, gaan wij er procesmatig vanuit dat de uitkomsten van de parlementaire enquêtecommissie Corona zullen worden meegenomen in de herziening.

Aanwijzingsbevoegdheid minister

Een van de belangrijkste constatering in de wetsevaluatie was het 'gat' in bovenregionale c.q. landelijke crisisbeheersing. Met de wijzigingen in artikel 7, over de informatievoorziening (mede) door de minister, en de in artikel 42 genoemde aanwijzingsbevoegdheid voor de minister wordt gepoogd dit gat te dichten. Het VB concludeert echter dat de herziene wet onder andere verduidelijking behoeft als het gaat om de aanwijzingsbevoegdheid a) tijdens crises en b) in de koude fase.

De gevraagde duidelijkheid is wat betreft VRHM breder dan alleen tijdens crises: het gaat om de warme fase. In geval van een nationale ramp of crisis – zoals tijdens COVID-19 – is het niet ondenkbaar dat de minister gebruik kan maken van zijn aanwijzingsbevoegdheid. Niet altijd is echter sprake van een nationale ramp of crisis. Kan de minister – zonder dat er sprake is van een nationale ramp of crisis – ook (operationele) aanwijzingen geven aan veiligheidsregio's, bijvoorbeeld als het gaat om schaarste? Dit lijkt op gespannen voet te staan met de lokale en regionale verankering van met name brandweezorg. De passage die besturen van veiligheidsregio's opdraagt te komen tot een crisisplan met inachtneming van een landelijk dekkingsplan brandweezorg, versterkt deze vraag.

Ten aanzien van de koude fase geldt dat de herziene wet ervan uitgaat dat veiligheidsregio's zich voldoende uitrusten om bovenregionale risico's op het gebied van brandweezorg het hoofd te

bieden. Indien dit naar het oordeel van de minister onvoldoende gebeurt, kan de minister een landelijke doelstelling afgeven en in het uiterste geval overgaan tot het geven van een aanwijzing. Dit vraagt nadere duidelijkheid, in het bijzonder over de financiering (zie ook volgend punt). Daarnaast zou het ten onrechte kunnen veronderstellen dat er in de huidige situatie bovenregionaal niet wordt samengewerkt op het gebied van brandweezorg.

Financiering bovenregionale verantwoordelijkheden

Als veiligheidsregio's een wettelijke verantwoordelijkheid krijgen om ook bovenregionale/landelijke risico's het hoofd te bieden, vraagt dit om financiering vanuit het Rijk. Echter, de financiële paragraaf van deze herziene wet is nog niet ingevuld. De vraag is dus nog of, en zo ja, in hoeverre het Rijk hieraan zal bijdragen, terwijl op dit moment landelijk wel een bezuiniging op de BDUR-gelden is ingeboekt. Dit vraagt dan ook verduidelijking, temeer omdat het Rijk kan overgaan tot het geven van aanwijzingen (ook in de koude fase). Ook het Landelijk Meldkamer Systeem (LMS) is een landelijke opgave (zoals de naam reeds zegt), en om die reden ondergebracht bij de Nationale Politie. Dat veiligheidsregio's daaraan financieel moeten bijdragen, is dan ook onzuiver en ongewenst.

Proportionaliteit van bevoegdheden

De voorgestelde wetswijzigingen kunnen de indruk wekken dat veiligheidsregio's zich voornamelijk bezighouden met het bestrijden van (langdurige) crises. VRHM hecht eraan aandacht te vragen voor het feit dat 98% van het volume bestaat uit incidenten met lokale gevolgen, en dat veiligheidsregio's dan ook daarop ingericht zijn. VRHM zou dan ook graag zien dat de wetswijzigingen in balans zijn met de verhouding tussen langdurige crises en lokale incidenten.

Centrale aansturing versus lokaal bestuur

Het VB constateert in de rompreactie dat dit conceptwetsvoorstel, met de introductie van artikel 44a t/m d en de aanwijzingsbevoegdheid van de minister (art. 42), een centralistische benadering versterkt. Dit is ongewenst voor de veiligheidsregio's en staat op gespannen voet met het principe van verlengd lokaal bestuur. VRHM is het van harte eens met deze constatering. Het Rijk heeft geen werkgeversverantwoordelijkheid, maar is slechts stelselverantwoordelijke. Brandweer en rampenbestrijding waren vanouds lokaal georganiseerd en zijn de afgelopen 15 jaar geregionaliseerd. De vraag aan de minister is dan ook in welke behoefte bij de veiligheidsregio's wordt voorzien met deze centralistische benadering.

Definitie van crisis

In de huidige wet wordt een crisis gedefinieerd als een situatie waarin een vitaal belang van de samenleving is of dreigt te worden aangetast. Nu wordt voorgesteld om dit te wijzigen in: "een situatie waarin een veiligheidsbelang van de samenleving is aangetast of dreigt te worden aangetast". Vanuit het VB wordt aangegeven dat deze nieuwe formulering kan worden gelezen als een verruiming van situaties die als crisis worden aangemerkt. VRHM ziet dat ook als verruiming en ziet liever dat maatschappelijk ongemak en ongenoegen op de reguliere wijze worden tegengegaan, zonder daarbij de term 'crisis' te snel te noemen.

Hoogachtend,

P.J. Heijkoop

Voorzitter

J.J. Zuidijk

Secretaris